

6. Аиткулов Т. Д. Некоторые аспекты правового регулирования слияния и присоединения акционерных обществ в праве Российской Федерации и ФРГ. *Актуальные проблемы гражданского права*. 2002. Вып. 4. С. 1–74.

Одержано 11.04.2019

УДК 34.023

Жанна Вікторівна ЗАВАЛЬНА,

професор кафедри цивільно-правових дисциплін

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,

доктор юридичних наук, професор;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6511-2482>

ВПЛИВ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ НА ДИНАМІКУ ПРИВАТНИХ ВІДНОСИН

Розірваність між природною сутністю та сприйняттям особою своєї правосуб'єктності, правового статусу інших осіб, призводить до втрати орієнтиру щодо свого місця у соціумі, нерозуміння своїх завдань і функцій, загублення цілей. Здійснюючи аналіз вивчення проблеми особливостей правового регулювання приватних відносин та невиконання обов'язків сторонами у відносинах приватно-правової сфери, були зроблені проміжні висновки відображені у нижченаведених тезах.

Наведені висновки, що були зроблені в результаті дослідження проведеного із врахуванням сучасних досліджень в соціальній, психологічній та політичних науках. Основою для проведення дослідження стали праці сучасних зарубіжних науковців філософів, соціологів, психологів, політологів: «Я-концепція» Карла Роджерса [Rogers C., 1961]; концепція Абрагама Маслоу щодо самоактуалізації, цінностей та потреб людини [Maslow A. H., 1968]; концепція В. Франкла співвідношення потенції людини та співвідношення їх із трансцендентних цінностями та сенсом життя [Frankl V. E., 1979]; Концепція самопрезентації в прагматичному та міждисциплінарному підході Ірвінга Гофмана [Goffman E., 1959]; Теорія комунікативної дії Юргена Хабермаса [J. Habermas, 1981]; Концепт симулярів та симуляції Жана Бодріяра [Jean Baudrillard, 1981].

1. Самоідентифікація це внутрішній стан і внутрішнє самоототожнення із своїм внутрішнім «Я». У разі співпадіння самоусвідомлення та самоідентифікації із нормами, що пропонує суспільна група, держава встановлюється внутрішнє переконання в правильності цілі існування та місця в об'єктивній реальності. Створюється стійка впевненість, що робиш правильно, переконання у вірності дій та задоволення від досягнутого результату, впевненість, що це саме той результат, який очікувався. Дане відчуття є довірою до себе, до свого відчуття місця а часу своєї ролі в суспільстві, зокрема як суб'єкта певних відносин, в тому числі правових. Довіра досягається досягненням рівноваги між бажаним та досягненням цього в дійсності. Підтримка відчуття довіри відбувається завдяки

впевненості передбачуваності обставин та поведінки оточуючих чи вірніше учасників відносин, в яких бере участь особа.

У правовому вимірі, довіра є звичайним наслідком тих відносин, які будуються на основі правових традицій чи звичаїв, оскільки самоідентифікація та самопрезентація особи відбувається за наперед визначеним сценарієм та передбачуваним результатом. На сам кінець передбачуваність поведінки в даному випадку є найвищою. Тобто правильна ідентифікація особою в системі «норма права – самоідентифікація-самопрезентація» додає ще один параметр, який забезпечує стабільність та передбачуваність відносин у суспільстві та державі – довіра. Тобто система «норми права – самоідентифікація – самопрезентація – довіра» є ідеальною для побудови поведінки суб'єкта права та суб'єкта суспільних відносин.

2. Самопрезентація відповідно до самоусвідомлення та самоідентифікації в ідеальному варіанті має давати результат перебачений нормами права. Але неідеальний суб'єкт або не сприймає норми права, із якими він має ідентифікуватись, або усвідомлюючи наявні правила поведінки для певних соціальних груп прагне не виконувати їх, але виконувати норми інших соціальних груп (іншого кола суб'єктів правових відносин. Чому саме суб'єкт приймає це рішення ми в даному випадку не торкаємось, хоча одна із очевидних відповідей – для задоволення своїх інтересів із найменшими затратами.) Найяскравішим прикладом такого несприйняття норм через відмови від самоідентифікації із роллю батька дитини здійснюється із демонстративною відмовою від виконання фінансового утримання дитини. В даному випадку відмова від самоідентифікації себе з роллю батька тягне за собою відмову від сприйняття на себе не скільки прав, скільки обов'язків пов'язаних із батьківством, що має результатом тривалу та злісну несплату аліментів на користь дитини. Об'єктивно це виглядає як невиконання рішення суду про стягнення аліментів на користь дитини.

Таким чином, небажання презентувати себе перед іншими батьком дитини є основою для недотримання правил поведінки встановлених для соціальної ролі батька, закріпленого в законодавстві як частина правосуб'єктності суб'єкта сімейних відносин. Мотив в даному випадку не важливий, оскільки несприйняття норм поведінки, тобто відмова від самоідентифікації та самопрезентації відбувається або «на зло» бувшій дружині, або для захисту своїх майнових інтересів без врахування інтересів дитини.

3. Особа може змінювати свою самопрезентацію під час протікання правовідносин. Так на час укладання договору особи, як правило, поводять себе як законслухняні та суб'єкти права, ставлячи собі за завдання досягнення мети за будь-яких умов. На час виконання основних зобов'язань, наприклад за договірними зобов'язаннями, особи дуже часто можуть змінити свою самопрезентацію не переймаючись дотриманням правил поведінки, про які було домовлено на початку відносин. При чому така зміна самопрезентації може відбуватись як за волею суб'єкта-учасника відносин, так і поза його волею.

Яскравим прикладом ілюстрації зміни самопрезентації є відносини кредитного договору, коли на початку як фінансова установа, так і клієнт

поводяться не тільки відповідно до законодавчих норм, але й дотримуються соціальних та моральних правил добросовісності. Коли клієнт став учасником кредитних відносин, як правило, самопрезентація змінюється і відповідно змінюється поведінка, також як правило, обох учасників. В такій ситуації, самопрезентація змінюється із «я зможу повернути» на «де я візьму такі гроші». Фінансова установа, в свою чергу, виходить із ролі звичайного пересічного суб'єкта приватних відносин із принципом поведінки «будую прозорі відносини на основі рівності та добросовісності» і, нерідко зловживаючи своїми правами, самопрезентує себе як мисливця за здобиччю із принципом «Ага! А в договорі є пункт, який дає нам право....»

Підсумовуючи, необхідно наголосити, що на сьогоднішньому етапі розвитку юриспруденції, на наш погляд, необхідно зосередитись на дослідженні психологічній суб'єктивній складовій правових відносин із врахуванням факторів впливу середовища на поведінку суб'єктів права. Безумовно дані висновки є проміжними і вимагають подальшого наукового дослідження.

Список бібліографічних посилань

1. Rogers C. On Becoming a Person: A Therapists View of Psychotherapy. Boston, 1961. URL: http://s-f-walker.org.uk/pubsebooks/pdfs/Carl_Rogers_On_Becoming_a_Person.pdf (дата звернення 29.03.2019).
2. Maslow A. H. Toward a psychology of Being. 2nd ed. N.Y.: Van Nostrand, 1968. XVI+240 p.
3. Frankl V. E. Der Mensch vor der Frage nach dem Sinn. München : Piper, 1979. 309 s.
4. Гофман И. Г. Представление себя другим в повседневной жизни / пер. с англ. и вступ. ст. А. Д. Ковалева. М., 2000. 304 с.
5. Габермас Ю. Коммуникативна дія і дискурс – дві форми повсякденної комунікації : пер. з нім. Л. Ситниченко. Київ, 1996. 305 с.
6. Бодрияр Ж. Симулякри і симуляція : пер. з франц. В. Ховкун. Київ, 2004. 118 с.

Одержано 09.04.2019

УДК 347.1

Юрий Александрович ЗАЙКА,

профессор кафедры гражданского и трудового права

Киевского национального экономического университета имени В. Гетьмана,

доктор юридических наук, профессор;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1946-3171>

СОВЕРШЕНИЕ ДЕЙСТВИЙ В ИНТЕРЕСАХ ДРУГОГО ЛИЦА БЕЗ ЕГО ПОРУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ГРАЖДАНСКО- ПРАВОВЫХ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ

Важное место в механизме адаптации отечественного законодательства к европейскому занимает унификация законодательств, т. е. устранение существующих различий в национальных правовых системах на основе общепризнанных принципов права.